

AJA LEHT

400 KOOLINOORT
SÕJALISTEL ÕPPUSTEL

Täna asub Narvas ümmarguselt 400 gümnaasiumi, kesk- ja kutsekooli meesõpilast riigikaitse õppustele, mis kestavad 10 päeva.

Õppuste ajal õpilased elavad oma kortereis ja määratud ajaks kogunewad õppuste teostamise kohtadele. Õppused kestavad normaalselt 6 tundi päevas ühetunnilise lõunawaheajaga, mis kasutatakse sooja eine andmiseks õpilastele riigi poolt.

Õppused on praktilise iseloomuga ja peamisteks õppealadeks on laskeasjandus, lahinguline väljaõpe, riwi, sõjatopograafia, wahiteenistus ja ekskursioonid.

Laskealal suursündmuseks on klassikatsed, mis wiakse läbi Eesti Laskurliidu wõitlus- ja klassikaliste määruste järgi wäikekalibriliste püssidega. (Põhja Kodu, 23. mai 1938)

NARVA VICTORIA BASTIONI
ASUTI TAASTAMA

Narvas alustati laguneva kindlustusehitise, Victoria bastioni rekonstrueerimistööd.

Ehitustööde raames restaureeritakse, kindlustatakse ning konserveeritakse Victoria bastion ja kurtiinid. Kunagisse püsirohukeldrisse ehitatakse külastuskeskus. Ehitustööde käigus heakorastatakse ka bastioni lähiterritoorium, rajatakse välisvalgustus ja paigaldatakse väikevormid.

Kurtiinid paiknevast külastuskeskusest peaks saama omaette kunstiteos, kuna selle disain ja kujundus tuleb Tallinna disainibüroolt Laika, Belka & Strelka.

Omamoodi interaktiivne väljapanek tuleb ka bastioni sise-musse. Osa ruume lubasid projekteerijad jätta nahkhiirtele talvitumiseks – see on looduskaitsjate nõudmine. (Põhjarannik, 25. mai 2013)

Kultuuriseltside kevadpidu peeti
tänavu Narvas

■ Eesti kultuuriseltside ühenduse traditsiooniline kevadpidu toimus Narva linnuse põhjaõues, kus laupäeval valitsenud kuumuses nautisid kirevat eeskava nii taidlejad kui pealtvaatajad.

SIRLE SOMMER-KALDA
sirle@pohjarannik.ee

Vanemuise seltsi liige Illi-Maret Uuk ütles, et kevadpidu toimuvad igal aastal eri kohas. "Seekord tahtsime just ida poole tulla ja Narvas oma seltside tegevust tutvustada. Samal ajal pakkus meile suurt huvi, mida Narvas tehakse. Pidukukkus kenasti välja ja oli just miljöö poolest huvitav."

Kultuuriseltside pidu oli avatud ka neljajalgsetele.

MATTI KÄMÄRÄ

Kirju programm

Uuk lisas, et taidlejaid oli 170 ringis, aga pealtvaatajaid oleks võinud rohkem olla.

"Narva ürituse programm oli väga kirju ja ilus. Kahju ainult, et reklaami jäi napiks ja pealtvaatajaid oli vähe," tõdes Eesti kultuuriseltside ühenduse tegevjuht Liina Miks.

Samas toimub suvistel nädalavahetustel korraga palju ja üritustel on raske omavahel konkureerida, lisas ta. "Kuna ilm oli ka nii kuum, istus ilmselt enamik linnarahvast üldse oma kapsamaadel."

Samas esinejad kuumuse tõttu hinnaalandust ei teinud ja eeskava toimus täies mahus ning uhketes kostüümides.

"Kindluse hoovil liikus rin-

gi Rootsi-aegse linnakodaniku riietuses daame ja kaupmehi. Õuel sai uudistada sepa tegemisi ning hansaaegseid käsitöömeistreid. Narva muuseumis toimusid samal ajal Vadja päevad, mistõttu oli võimalus lisada programmi ka Leningradi oblastist pärit vadjalaste seltsi väga värvikad esinejad. Lisaks valmistasid vadjalased kindluse õuel rahvustoite ja võimalik oli soetada vadja keele aabits," kirjeldas Miks.

Heal tasemel koht

Narva linnus ja ka linn ise on külastuse sihtkohana tema hinnangul igati heal tasemel. "Narvas on palju rohelist ja linna heakord jättis mulle üle keskmise hea mulje. Eriti suur on kontrast, kui tulla Venemaa poolt. Ja Nar-

va muuseumiga on kõvasti vaeva nähtud. Kahju, et Narvat koos Ivangorodiga turustada ei saa. See tooks lisarahvast kindlasti mõlemale poole," arvas Miks.

Seekordse peo valmistasid ette ja viisid läbi Narva eesti selts ja Narva-Jõesuu eestlaste selts Kalju.

Kohalike eesti ja mitteeesti kultuuriühenduste kõrval sai näha külalisi lähemalt ja kaugemalt. Näiteks Vanemuise seltsi näitetrupp esitas lühinäidendi "Õrn ööbik" ja Juhan Kunderi selts poliitilise poeemi "Petja ja hunt".

Narva-Jõesuu eestlaste seltsi juhatus liige Tiit Toom ütles, et oli kevadpeol ametis päevajuhina ega saanud ise pidu nautida, aga teiste seltside muljed olid valdavalt positiivsed.

Bonni ülikooli teadlased on seisukohal, et hammaste puudumine võimaldab lindudel kiiremini mune haududa. Err.ee

Miks lindudel hambaid ei ole?

Miks ei ole lindudel hambaid? Kas sellepärast, et ilma hammaste raskuseta on kergem õhus püsida? Või sellepärast, et hambutu nokaga on parem tõuke süüa? Ei ja veel kord ei, ütlevad Saksamaa teadlased.

Tzu-Ruei Yang ja Martin Sander Bonni ülikoolist väidavad väljaandes Biology Letters, et hammaste puudumine võimaldab lindudel kiiremini mune haududa.

Tuleb välja, et lindude iidse esivanemad dinosaurused haudusid tavaliselt mune mitu kuud, tänapäeva lindudel aga kulub selleks vaid mõni päev kuni mõni nädal. Seda peamiiselt tänu sellele, arvavad Yang ja Sander, et linnuloode ei kuluta hammaste kasvatamise peale üldse aega.

Saurusemunade uuringuist on selgunud, et just hammaste kasvatamine võis võtta tervelt 60 protsenti haudeajast. Kuid haudeaeg on lootele üsna oht-

lik aeg, sest kiskjatele on muna eriti kerge saak. Nii järeldavadki Yang ja Sander, et hambad ongi lindudel kadunud selleks, et haudeaeg oleks lühem.

Varem on lindude hambutuse seletuseks pakutud, et kergema nokaga on parem lennata või et sileda nokaga on parem linnutoitu süüa. Kuid neile seletustele saab vastu väita, et ka dinosauruste seas esines hambutuid, nokaga liike ja seda ka lennuvõimete ja lihatoitulis- te sauruste seas.

Seega tundub pigem, et peamine kasu hammaste kadumisest on ikka haudeaja lühenemine ja et kui evolutsioon on mõnikord selleks lahenduseni jõudnud, siis ei ole olendi liikumisviis või toitumistava asjasse väga puutunud.

Kuid mikks on näiteks hambutu suuga kilpkonnadel haudeaeg ikkagi suhteliselt pikk, sellele Yangi ja Sanderi teooria vastust ei anna. (Novaator)

Üks muna päevas hoiab
südame tervena

Igapäevane muna söömine vähendab südamehaiguste ja insuldiriski, leidis poole miljoni inimesega tehtud Hiina uuring.

Ekspertid rõhutavad, et igasugune muna tarbimine peaks olema tervisliku elustiili osa, et sellest täit kasu saada. Hirm, et liiga palju mune võib kahjulik olla, on aga alusetu, vahendab BBC.

Hiinas tehtud uuring tegi kindlaks, et kuni üks muna päevas ei tõsta südame- ja veresoonehaiguste riski ning pigem on see tervisele kasulik. Ajakirjas Heart avaldatud uuring leidis, et iga päev muna tarbinud inimeste suremus südame- ja veresoonehaigustesse oli 18 protsenti väiksem ning suremine insuldi 28 protsenti väiksem kui neil, kes muna ei tarbinud.

Aastatel 2004-2008 vastas üle poole miljoni 30-79aastase hiinlase internetiküsimustikule, kus nad andsid infot muna-

tarbimise kohta. Osalejate terviseandmeid jälgiti hiljem registritest ning leiti, milliseid haigusi nad olid põdenud või millesse surnud.

Enamik arste julgustab inimesi muna sööma, sest see on üks toitaineterikkamaid toite, mis looduslikult esineb. Muna sisaldab palju valku, A-, D-, B- ja B12-vitamiini, luteiini ja zeaksantiini, mis kaitsevad vanas eas silmi.

Ainus oht, mis liigselt muna söömisel võib olla, on ühe toidu ületarbimine. Näiteks munast võib inimene saada liialt valku, mida saame toidust ka muidu võrdlemisi palju. Pidev valgu üleküllus võib olla kurnav neerule. Kuigi munad sisaldavad natuke kolesterooli, on küllastunud rasvade söömisel meie veres sisalduvale kolesteroolile suurem mõju. Munas on rasva 4,6 grammi ehk umbes teelusikatäis, kuid ainult neljandik sellest on küllastunud rasv. (Postimees.ee)

Varem kardeti munast saada kolesterooli, kuid selle osakaal on tegelikult tähtsusetu. PM ONLINE

TAIMESADE LIIKUMINE ÄRRITI POOLE VÕI SELLEST EEMALE		OOTAMINE	SPOOR	VÄÄVEL	TSENTNER	PIDEV RIDA	KEEMILINE ELEMENT	NELJARAT- TAVEDU
TUGEDEGA KINDLUS- TAMA								
E. NÄITLEJA				INGLISE KIRJANIK SUVE- RÄÄNNE				
LEIA ÜLES!					ENNAST ÜKS VANA- AJA KEEL			
PLUTOO- NIUM			ENDISAEGNE KIRJUTUS- VAHEND KEERD, TIIR					KADAKATE- GA KAETUD MAA-ALA
VÄIKE VEETAIM	KEHV- VERESUS	NIMETUS	ABIKAASA EMA	ARENEMIS- JÄRK	AINUS	HOMO- GEENNE	EHMATUS- HÜÜATUS LÄRM	AKTUAALNE KAAMERA ROHTTAIM
ENNÄEI					ÄÄRMISELT PIKK		SÜNNIMAA MÜRKMADU	
NIISKUS- LEMBENE ROHTTAIM							ISEÄRANIS ESINEMIS- JÄRK	AASTA JÄLK
ISAND IDAMAADES			RIISITOIT KARUSNAHK- NE SÄÄRIK				LINNUPOEG ON UDU... JÕGI LÕUNA- AMEERIKAS	
SAKSA K. EESSÕNA			UPAKILE AVA JA VÕL- LI SEOSTA- TUSE LAAD			KIRJATAHT KÜSISÕNA		NAISHÄÄL EES OLEV TÖÖTAMIS- RIBA
TERARIIST VÕSA RAIU- MISEKS				AINA, ÜHA ARGOON			IDA-SIBERI RAHVA KEEL VENE LEN- NUKIMARK	
VIIS... (AJAVAHE- MIK NÕUKA- AJAL)						VIRK UMBES	VAESTE- MAJA A NAABER	
SENT	ARUKUS							ESTI RAHYA RISTSÕNAD RISTIK